

Кожна з фаз циклу відноситься до різних секторів економіки, що дозволяє використовувати для оцінки ефективності відношення трансформаційних (операційних) витрат на кожному етапі циклу та трансакційних витрат між етапами. Аналогічну оцінку для міжгалузевого балансу запропонував Нобелівський лауреат з економіки Д. Норт [2]. Умовою макрофінансової стійкості слугуватиме рівняння І. Фішера: добуток загального рівня цін на поточний обсяг ВВП повинен дорівнювати обсягу грошової маси помноженої на стійкість її обігу.

Стійкість і ефективність відтворення форм капіталу досягається знаходженням адаптивних співвідношень між: відтворювальною і деривативною формами грошового капіталу; відтворювальними потоками в людський і фізичний капітал; споживанням і накопиченням в кожному з відтворювальних потоків.

Перелік посилань:

1. *Where is the Wealth of Nations? Measuring Capital for the 21st Century* / Kirk Hamilton, Giovanni Ruta, Katharine Bolt, etc. – Washington: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2006. – 188 p.
2. *North D. Risk of the Western World* / D. North, R. Thomas. – New York: Cambridge University Press, 1973. – viii + 171 pp.

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ МВФ В УПРАВЛІННІ МІЖНАРОДНИМИ РЕЗЕРВАМИ

А.Т. Грицишин, аспірант

Львівський національний університет імені Івана Франка

Процес управління міжнародними резервами здійснюється не лише на національному, а і на міжнародному рівнях. Світові фінансові та валютні організації всяко сприяють центральному банкам у здійсненні ефективного управління міжнародними резервами. Так, наприклад, з метою зміцнення міжнародної фінансової системи у 2001 році Міжнародний валютний фонд (МВФ) розробив Керівні принципи управління міжнародними резервами, а у 2013 році переглянув та удосконалив їх [3]. Причиною для перегляду Принципів стали видимі структурні зміни в накопиченні резервів та зміни в управлінні міжнародними резервами у відповідь на події на фінансових ринках та глобальну кризу. У даних Принципах були названі цілі, охоплення та координація управління міжнародними резервами. Особлива увага приділялася прозорості проведення ринкових операцій з управління міжнародними резервами та підзвітності органів, що їх здійснюють. Також було визначено інституційні основи, на які повинні спиратися органи управління резервами, та зазначено основи управління ризиками.

Слід зазначити, що фінансовий 2016 рік, який тривав з 1 травня 2015 року до 30 квітня 2016 року, став також плідним на реформи МВФ у сфері управління міжнародними резервами. Нагадаємо, що до складу міжнародних резервів країни відносять офіційні валютні резерви, резервну позицію у Міжнародному валютному фонді, авуари у Спеціальних правах запозичення (СПЗ), офіційні запаси золота та інші резервні активи. Тридцятого листопада 2015 року Виконавча рада завершила перегляд СПЗ-кошика валют, який проводиться один раз в п'ять років. Рада прийняла рішення, що китайський юань виконав всі критерії для включення в СПЗ-кошик. Тому з 1 жовтня 2016 року юань вважається вільно використовуваною валютою і включається в кошик СПЗ як п'ята валюта поряд з доларом США, євро, японською єною і британським фунтом стерлінгів [2, с. 14].

На основі формули, прийнятої Виконавчою радою МВФ, п'ять валют в новому СПЗ-кошику з 1 жовтня 2016 року мають наступні частки: долар США – 41,73 %, євро – 30,93 %, китайський юань – 10,92 %, японська єна – 8,33 %, британський фунт стерлінгів – 8,09 %. Для порівняння під час попереднього перегляду СПЗ-кошика у 2010 році частки валют були наступними: долар США – 41,9 %, євро – 37,4 %, фунт стерлінгів – 11,3 %, єна – 9,4 % [1, с. 15].

Також була проведена реформа квот, в результаті якої більше 6 % часток квот було перерозподілено динамічним країнам з ринками, що перебувають на етапі формування, та країнам, що розвиваються. Зараз чотири країни з ринком, що формується, (Бразилія, Китай, Індія та Росія) входять в десятку найбільших держав-членів МВФ поряд з США, Японією, Німеччиною, Великобританією, Італією та Францією. Також збільшилися квоти всіх держав-членів МВФ. Загальний об'єм ресурсів квот зріс вдвічі – з 238,5 млрд СПЗ (приблизно 329 млрд дол. США) до 477 млрд СПЗ (приблизно 659 млрд дол. США) [1, с. 9].

Для кожної держави-члена МВФ встановлюється квота, яка базується на положенні даної країни в світовій економіці. Внески по квотах є основним компонентом фінансових ресурсів МВФ. Квота держави-члена визначає максимальний розмір фінансового зобов'язання держави перед

МВФ, число її голосів та впливає на доступ фінансування від МВФ. Діюча формула розрахунку квот являє собою середньозважене значення ВВП (з вагою 50 %), відкритості для світової економіки (30 %), економічної мінливості (15 %) і міжнародних резервів (5 %). Квоти виражаються в СПЗ.

Кожна держава-член повинна надати фінансові ресурси МВФ, які визначаються на основі її квоти. При вступі в МВФ держава повинна здійснити внесок в повному обсязі: до 25 % внеску робиться в СПЗ або інших валютах країн-членів, вказаних МВФ, решта внеску – в національній валюті.

Кожна держава-член отримує доступ до фінансування на основі її квоти. Наприклад, при деяких видах кредитів держава-член може позичати до 145 % своєї квоти щорічно і до 435 % нарастаючим підсумком при звичайному доступі.

Квота держави-члена в МВФ є основним фактором, що визначає кількість голосів країни при ухваленні рішень МВФ. Квоти також визначають як СПЗ розподіляються між країнами.

Ще одним новим напрямком роботи МВФ у фінансовому 2016 році став аналіз стану міжнародної валютної системи та місця МВФ в ній. МВФ знаходиться в центрі міжнародної валютної системи, але водночас він є складовою більш широкою системою, яка включає центральні банки та інші організації, що встановлюють стандарти. Роль МВФ полягає в тому, щоб забезпечити аналіз та спільне розуміння проблем. А проведення реформ – це вже завдання держав-членів МВФ.

Підсумовуючи, слід зазначити, що проведення реформ дозволило МВФ стати більш представницькою, сучасною організацією, яка зможе краще задовольняти потреби своїх країн-членів в XXI столітті.

Перелік посилань:

1. *IMF Annual Report 2016. Finding Solutions Together, 2016. – 128 p.*
2. *International Reserves And Foreign Currency Liquidity: Guidelines For A Data Template. International Monetary Fund, 2013. – 98 p.*
3. *Revised Guidelines for Foreign Exchange Reserve Management. International Monetary Fund, Washington, D.C., 2013. – 39 p.*

АНАЛІЗ КРЕДИТНО-ДЕПОЗИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

О.О. Гудзовата, к.е.н., доцент

Львівський торговельно-економічний університет

В умовах дестабілізації фінансово-економічної ситуації в Україні внаслідок військових дій, торговельної війни з країною-агресором, загострення дисбалансів у фіскальній і монетарній сферах посилюється проблема забезпечення фінансової безпеки держави. Дисбаланси вітчизняної фінансової сфери обумовлені впливом грошово-кредитних чинників, пов'язаних в тому числі зі стагнацією кредитно-деPOSITНОГО ринку.

Протягом 2014-2015 рр. динаміка залучених банками коштів фізичних осіб, що є базою для активізації кредитної діяльності банків, характеризувалася негативними тенденціями. Відплив вкладів із банків у декілька разів перевищував показник кризового 2009 р., а в окремих банках вкладники вилучили до 50 % депозитів. Лише за 2014 р. обсяг коштів фізичних осіб у банках зменшився на 126 млрд грн, або на 29 %, у т.ч. у національній валюті – на 53 млрд грн (на 21 %), в іноземній валюті – на 9 млрд дол. США (на 40 %). У 2015 р. темпи вилучення депозитів фізичних осіб з банківської системи значно уповільнилися порівняно з попереднім роком. При цьому, вклади фізичних осіб у національній валюті скоротилися на 2 млрд грн, або на 1 %; вклади в іноземній валюті зменшилися на 5 млрд дол. США, або на 36 %.

Ризик вилучення депозитів фізичними особами з банків зберігається, що провокуватиме формування дефіциту ресурсів для кредитування реального сектору економіки. У зв'язку з цим НБУ запровадив адміністративні заходи щодо зняття коштів із рахунків фізичних осіб: 15 тис. грн на добу для коштів в іноземній валюті та 150 тис. грн – у національній валюті. У 2015 р. Верховна Рада Україна прийняла законопроект № 1195, який передбачає існування різних видів депозитів фізичних осіб – строкових вкладів та вкладів на вимогу, а також фактичну заборону на законодавчому рівні дострокового розірвання строкових депозитних угод. Внаслідок різкого скорочення ресурсної бази вітчизняних банків спостерігається скорочення їх кредитного портфеля та зниження кредитної активності загалом.